

3.3.2020

ASIA Veden ottaminen Iso-Valkeisesta lumetuskäyttöön ja vedenottolaitteiden rakentaminen, Vaasan hallinto-oikeuden päätöksellä 19/0032/2, 22.2.2019 Itä-Suomen aluehallintoviraston uudelleen käsiteltäväksi palauttama asia, Kuopio

HAKIJA Kuopion kaupunki

ASIAN AIKAISEMPI KÄSITTELY

Hakemuksen keskeinen sisältö

Hankkeen tarkoituksena on rakentaa uusi laskettelurinne nykyisen Antikkalanrinteen hiihtohissin pohjoispuolelle, nykyisen hiihtohissin ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvan Puijon (FI0600001) alueen väliselle alueelle. Rinteen pinta-ala olisi noin 2,8 hehtaaria. Laskettelurinteen rakentamisessa joudutaan rinnealueelta poistamaan puusto, pensaat ja osittain alkuperäinen pintakasvillisuus. Rakentaminen pirstoo metsäympäristöä ja lisää reuna-alueiden osuutta sekä eristää saarekkeiden populaatioita toisistaan.

Rinteeseen tulee lumetusjärjestelmä. Lumetukseen tarvittava vesi, maksimissaan 50 000 kuutiometriä vuodessa, otetaan Iso Valkeisen lammesta. Vesi johdetaan vesijohdolla Antikkalan laskettelurinteen lumetusjärjestelmään. Vesistä puolet ohjataan nykyiselle laskettelurinteelle ja puolet uudelle laskettelurinteelle. Vesijohdon lisäksi järjestelmään kuuluvat pumppaamo ja imuputki. Lumetuksen seurauksena valumavesien määrä keväällä lähes kaksinkertaistuu.

Hanketta varten on vuonna 2016 arvioitu tarvetta tehdä luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen arviointi hankkeen vaikutuksista Natura-alueeseen. 4.11.2016 päivätyn Antikkalan laskettelukeskuksen Natura-tarvearviointi ja luontovaikutukset -selvityksen perusteella suunniteltu hanke ei edellytä luonnonsuojelulain mukaista Natura-arviointia. Pohjois-Savon ELY-keskuksen 13.2.2017 Kuopion kaupungille antaman lausunnon mukaan tehdyn Natura-arvioinnin tarveselvityksen perusteella on riittävän perusteellisesti selvitetty se, että hanke ei todennäköisesti merkittävästi heikennä Puijon Natura-alueen luonnonarvoja eikä varsinaisen Natura-arvioinnin laadinta ole tarpeen.

Hakemusasiakirjojen mukaan alueella esiintyy erittäin uhanalainen, erityisesti suojeltava viherhäiverusokas -sieni. Hakija pyysi lupahakemusta varten lausunnon Helsingin yliopiston sienityöryhmältä. Sienityöryhmän lausunnossa 15.3.2017 ja täydentävässä lausunnossa 9.5.2017 on tuotu esiin, että eri puolilta rinteestä on löytynyt paljon vaateliaita rusokas- ja vahakaslajeja sekä useita harvinaisia ja uhanalaisiksi arvioituja sienilajeja. Erittäin uhanalaiseksi arvioidun (EN), erityisesti suojeltavan, viherhäiverusokkaan ainoa tunnettu kasvupaikka on Antikkalan rinteessä. Viherhäiverusokas on kuvattu tieteelle Antikkalasta kerätystä materiaalista. Lisäksi laskettelurinteeltä on kerätty silmälläpidettävä sinikääpiörusokas (NT) ja sekin on Suomen ainoa tunnettu esiintymä. Sienityöryhmä on esittänyt, että viherhäiverusokkaalle pitäisi tehdä erityisesti suojeltavan lajin rajausta siinä laajuudessa, joka turvaa lajin esiintymisen alueella.

Pohjois-Savon ELY-keskus katsoi lausunnossaan 13.2.2017 sienityöryhmän lausuntoon viitaten, että Antikkalanrinteen lumetuksella ei todennäköisesti ole merkittävää vaikutusta Antikkalan nykyisen rinteiden sienistöön. Lumetuksen vaikutuksia alueen niittysienilajistoon on kuitenkin tarpeen seurata. Sienityöryhmän täydentävän lausunnon johdosta 23.5.2017 täydentämässään lausunnossa ELY-keskus katsoi, että erityisesti suojeltavan lajin rajauspäättös ei toisi lisäarvoa lajin suojelulle. Laji vaatii avointa kasvupaikkaa viihtyäkseen eli hoitotoimia. Kaupunki on esittänyt / luvannut järjestää hoidon niin, että paikka pysyy avoimena ja niiton avulla alennetaan niityn ravinnetasoa. Näin ollen viherhäiverusokas ja muutkin sienet voivat säilyä alueella jatkossakin.

Itä-Suomen aluehallintoviraston päätös 14.9.2017 nro 44/2017/2

Kuopion kaupunki toimitti aluehallintovirastoon 24.11.2016 hakemuksen, joka koski veden ottamista Iso-Valkeisesta lumetuskäyttöön, vedenottolaitteiden rakentamista sekä poikkeamista lähteen ja noron luonnontilan vaarantamiskiellosta Antikkalanrinteen toisen laskettelurinteiden rakentamiseksi. Hakemuksen täydennyksen yhteydessä 22.2.2017 hakija ilmoitti, että vesilain tarkoittamien vesiluontotyyppien suojelusta poikkeamisessa hakijana toimii Huippupaikat Oy.

Itä-Suomen aluehallintovirasto myönsi päätöksellään 14.9.2017 nro 44/2017/2 Huippupaikat Oy:lle vesilain (587/2011) 2 luvun 11 §:n 2 momentin tarkoittaman poikkeuksen kiellosta vaarantaa kolmen hankkeen vaikutusalueella sijaitsevan, hakemuksesta ja sen liitteistä tarkemmin ilmenevän luonnontilaisen tai luonnontilaisen kaltaisen vesiluontotyyppin säilyminen luonnontilaisena. Samalla päätöksellä aluehallintovirasto hylkäsi Kuopion kaupungin hakemuksen vedenottolaitteiden rakentamisesta ja veden ottamisesta Iso-Valkeisesta Antikkalanrinteiden lumetuskäyttöön.

Hylkäävän päätöksen perusteluissa aluehallintovirasto totesi, että hankkeella oli vaikutusta luonnontieteellisesti arvokkaan kasvi- ja sienilajiston elinolosuhteisiin. Vesilain lupaharkinnan intressivertailussa yleiselle edulle aiheutuvina haittoina oli rinnealueella esiintyvän sienilajiston elinympäristöille aiheutuvien vaikutuksien lisäksi otettava huomioon vaikutusalueen muu arvokas, perusteluissa mainittu kasvisto. Yleiselle edulle aiheutuvat menetykset olivat siten toiminnan sijoittumisesta (uusi rinnealue) ja alueen lumettamisesta luonnonarvoihin kohdistuvat suorat (mm. norojen ja tihkupinnan luonnontilan muutos) ja välilliset (mm. monipuolisen ja arvokkaan sienilajiston elinympäristöolosuhteiden muutos) vaikutukset, joita voitiin pitää merkittävinä. Aluehallintovirasto katsoi, että hankkeesta saatava hyöty yleisille tai yksityisille eduille ei ollut huomattava verrattuna

siitä yleisille edulle koituviin menetyksiin. Näin ollen luvan myöntämisen edellytykset eivät täyttyneet ja hakemus oli hylättävä.

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 22.2.2019 nro 19/0032/2

Kuopion kaupunki valitti päätöksestä Vaasan hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus kumosi aluehallintoviraston päätöksen siltä osin kuin Kuopion kaupungin hakemus on hylätty ja palautti asian tältä osin aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi. Hallinto-oikeus totesi, ettei aluehallintovirasto voinut hylätä hakemusta päätöksessä mainitsemillaan perusteilla.

Hallinto-oikeus arvioi ratkaisunsa perusteluissa asiassa huomioon otettavia yleiselle edulle koituvia hyötyjä ja menetyksiä. Menetysten osalta hallinto-oikeus totesi, että veden ottamisesta aiheutuva mahdollinen välillinen haittavaikutus rinnealueen uhanalaisten sienten ja kasvilajien esiintymiseen voidaan intressivertailussa ottaa huomioon yleiselle edulle koituvana menetyksenä. Samoin intressivertailussa on otettava huomioon vedenoton ja lumetuksen aiheuttamat vaikutukset myös uudella rinnealueella, koska noin puolet otettavaksi tarkoitettusta vesimäärästä käytettäisiin uuden rinteiden lumetukseen.

Hallinto-oikeus totesi, että saadun selityksen perusteella yleiselle edulle saatavana hyötynä voidaan pitää Antikkalan hiihtokeskuksen käyttökauden pidentymistä, mikä lisää alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia. Myös sitä, että hanke mahdollistaa hiihtokeskuksen kehittämisen, voidaan pitää vain paikallista hyötyä laajempaan, kun otetaan huomioon hiihtokeskuksen merkitys osana koko Puijon alueen matkailun ja ulkoilu- ja virkistyspalvelujen kehittämistä. Lisäksi hallinto-oikeus katsoi, että intressivertailussa yleiselle edulle koituvana hyötynä on otettava huomioon rinnealueen niittysienien esiintymisalueiden säilyminen laskettelutoiminnan jatkumisen ansiosta. Hallinto-oikeuden käsityksen mukaan laskettelutoiminta avoimella rinteellä on osaltaan luonut rinnealueen niittysienille hyvät elinolosuhteet ja ylipäänsä mahdollistanut sienten ilmestymisen rinteelle.

ASIAN UUDELLEEN KÄSITTELY

Kaavoitustilanne

Puijon ja Antikkalan laskettelurinteiden alueella on voimassa Puijo-Puijonsarvi -osayleiskaava, joka on tullut voimaan vuonna 1989. Iso-Valkeisen lammen länsiosassa ja osittain laskettelurinteiden ja lammen välisellä alueella on voimassa Pihlajaharjun osayleiskaava, joka on tullut voimaan vuonna 2008. Osalla kyseistä aluetta on voimassa asema-kaava, joka on hyväksytty 6.4.2009. Hankealueen itäpuolella on voimassa Keskeisen kaupunkialueen yleiskaava.

Puijo-Puijonsarvi -osayleiskaavassa uusi ja nykyinen laskettelurinne sijoittuvat VU –alueelle (alue on varattu urheilu-, ulkoilu- ja virkistystoimintaa varten). Osayleiskaavassa rinne on merkitty kaavaan merkinnällä vu 1 (Alueen osa, joka on tarkoitettu kehitettäväksi pääasiassa avoimena tai puoliavoimena virkistysalueena). Alueeseen liittyvien metsänreunojen kehittämiseen ja säilyttämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Molemmiin puoliin laskettelurinnetta on luonnonsuojelualueeksi (SL) varattua aluetta. Vedenottoputki sijoittuu Iso-Valkeisen lammessa Keskeisen kaupunkialueen yleiskaavassa vesialueeksi (W) varatulle alueelle. Maa-alueella putki sijoittuu Pihlajaharjun

osayleiskaavassa virkistysalueeksi (V) ja asemakaavassa lähivirkistysalueeksi (VL) varatulle alueelle.

Hakemuksen täydennykset

Aluehallintovirasto on 3.6.2019 pyytänyt hakijaa täydentämään hakemusta, mikäli lupasian käsittelyä halutaan jatkaa. Hakija on 19.6.2019 ja 18.7.2019 täydentänyt hakemustaan seuraavasti.

Hakijan näkemyksen mukaan lumetusjärjestelmän rakentaminen ja käyttö eivät vaikuta niittysienien esiintymisolosuhteisiin. Rinnealueen niittäminen tehdään riippumatta laskettelutoiminnasta. Mikäli niittysienien esiintymisolosuhteissa tapahtuu muutoksia, niittojätettä voidaan kerätä pois.

Huippupaikat Oy on hakenut maisematyölupaa puiden kaatamiselle uudelta laskettelurinteeltä, rakennettavalta paikoitusalueelta sekä laskettelurinteen reunametsän hoitotoimenpiteille. Maisematyölupahakemus ei kohdistu vanhalle rinteelle, jossa esiintyy niittysieniä. Maisematyölupahakemus on käsittelyssä Kuopion kaupungin alueellisessa ympäristönsuojelussa.

Kuopion kaupungin tavoitteena on kehittää Puijolle sekä matkailijoita että kaupunkilaisia palvelevia liikuntaan ja vapaa-aikaan liittyviä aktiviteetteja. Kokonaisuuteen liittyy olennaisena osana Antikkalan rinnealueiden kehittäminen. Lisäksi Puijon alueen luonnon ja liikunnan kehittäminen tukee kaupunkilaisten hyvinvointia.

Hakemuksen jättämisen jälkeen ei ole tullut esille sellaisia yleisiä tai yksityisiä haittoja, joita ei olisi mainittu alkuperäisessä hakemuksessa.

Iso-Valkeisen vedenlaatua seurataan seurantaohjelman mukaisesti kaksi kertaa vuodessa. Lammen tila näyttää hieman parantuneen parin vuoden aikana. Etenkin talviaikainen typpipitoisuus on jatkanut laskuaan ja a-klorofyllipitoisuus (n=2) on aikaisempia vuosia alempi. Iso-Valkeisen länsiosaa on hapetettu vuodesta 2014 Waterix-tyyppisellä hapettimella.

Sedimenttiä on tutkittu viimeksi vuonna 2017. Länsiosan pintasedimenttiin on kertynyt hieman enemmän orgaanista ainesta kuin itäpuolelle. Länsiosan sedimenttitulokset osoittavat kuitenkin vielä selviä merkkejä rehevöitymisestä ja lammen sisäisestä kuormituksesta.

Hakemuksesta tiedottaminen

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 7, 10 ja 11 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta aluehallintovirastossa ja Kuopion kaupungissa varannut tilaisuuden muistutusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 30.8.2019. Kuulutus on erikseen lähetetty asiakirjoista ilmeneville asianosaisille.

Aluehallintovirasto on vesilain 11 luvun 6 §:n mukaisesti pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Pohjois-Savon ELY-keskukselta ja Pohjois-Savon ELY-keskukselta kalatalousviranomaisena sekä Kuopion kaupungilta ja Kuopion kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta.

Lausunnot

1) **Kuopion kaupungin alueelliset ympäristöpalvelut** on lausunnossaan todennut, että hakija on monipuolisesti ja riittävästi selvittänyt ja arvioinut toiminnan luonto- ja ympäristövaikutuksia. Ympäristönsuojelupalvelujen kokoamien vuosien 2017–2019 tulosten perusteella Iso-Valkeisen länsiosan vedenlaatu on hieman parantunut verrattuna hakemuksessa esitettyihin vuosien 2014–2016 analyysituloksiin. Veden laadun paraneminen on näkynyt esimerkiksi siinä, että sekä typen että fosforin pitoisuudet ovat olleet laskusuunnassa. Pohjanläheisen vesikerroksen fosforipitoisuus on vuosina 2017–2019 ollut keskimäärin noin 18 µg/l ja typpipitoisuus noin 550 µg/l. Näillä pitoisuuksilla laskettuna Antikkalanrinteeseen joutuisi lumetusveden mukana noin 0,5 kg fosforia ja noin 14 kg typpeä vuodessa. Lumetettavan alueen ollessa noin viiden hehtaarin suuruinen lumetuksen aiheuttama fosforilisäys olisi noin 0,1 kg/ha ja typpilisäys noin 3 kg/ha. Ilman kautta Etelä-Suomen metsiin arvioidaan joutuvan vuosittain 3–4 kiloa typpeä, joten rinteeseen kohdistuva typpikuormitus kaksinkertaistuisi. Fosforilisäyksen suuruutta on viljavuustietojen puuttuessa vaikea arvioida.

Ympäristöpalvelut on lisäksi tuonut esiin, että toisin kuin hakemuksessa on todettu, erittäin uhanalainen (EN) viherhäiverusokas on löytynyt Antikkalan rinteestä kahdesta paikasta. Uusi paikka on ylempänä rinteessä, lähellä etelänpuoleista metsänreunaa. Sieni on kerätty jo vuonna 2010, mutta lajinmäärittäminen on varmistunut vasta vuonna 2017.

Toisin kuin hakemuksessa on todettu, myös sienilajistoltaan arvokkaimmilla alueilla heinän niittäminen on tehty ajan ja kustannusten säästämiseksi koneellisesti traktoriniittona. Tämä on sienilajiston ja niittykasvillisuuden kannalta aivan turvallista; oleellista on niittäminen leikkaavalla terällä ja niittojätteen pois kerääminen.

Sienityöryhmän 9.5.2017 päivätyn lausunnon mukaan Antikkalassa tiedetään esiintyvän viherhäiverusokkaan lisäksi kaksi muuta sellaista rusokaslajia, joita ei tavata missään muualla Suomessa.

Antikkalanrinne raivattiin laskettelurinteeksi vuonna 1958. Rinteen yläosa oli sitä ennen maatalousmaata, niittyä ja laidunta. Aluetta on siitä pitäen pidetty avoimena niittämällä (traktoriniitto) ja / tai tamppaamalla kasvillisuus matalaksi koneellisesti. Niitetty heinä on jätetty paikoilleen. Tavallisesti niitto tai heinän ja pajukon alasajo on tehty yhden kerran vuodessa myöhään syksyllä. Viimeisten noin 10 vuoden ajan on rinteen parhailla sienipaikoilla niitto tehty erikseen aikaisemmin syksyllä ja niittojäte myös kerätty pois rinteestä.

Antikkalan vanhan rinteen yläosan käyttö on muuttunut laskettelutoiminnan päättymisen jälkeen. Tällä hetkellä rinne on pääosin frisbee-golf ratana. Heittoväylät pidetään koko kasvukauden nurmikkomaisen matalana niittynä. Tällä saattaa olla vaikutusta myös alueella kasvaviin niittysieniin, mutta vaikutusten suuntaa on vaikea arvioida ja se saattaa olla erilainen eri lajeille. Rinteen sienilajistoltaan arvokkaimmat alaosat on rajattu rata-alueen ulkopuolelle ja siellä niitto ja heinän poistaminen on tarkoitus myös jatkossa tehdä kerran vuodessa kasvukauden jälkeen syksyllä.

Alueelliset ympäristöpalvelut katsoo, että hankkeen vaikutusten tarkkailu on tarpeen Pohjois-Savon ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla hakemuksessa esitetyn mukaisesti. Ympäristönsuojelupalvelut esittää, että tarkkailuohjelmaan lisätään Antikkalan vanhan

rinteen viljavuusseuranta. Viljavuusanalyysit tuottavat objektiivisesti mitattavaa ja seurattavaa tietoa maaperän ravinnetasojen ja mahdollisesti muiden sienten viihtymisen kannalta keskeisten tekijöiden muutoksista (mm. kalkkivaikutus). Viljavuusseuranta on tarpeen aloittaa ennen lumetuksen aloittamista, jotta tiedossa olisi se maaperän ravinnetaso, johon myöhempiä tuloksia verrataan.

Muistutukset ja mielipiteet

1) **Viher Ravinto Oy** (*Konttilan tila, Antikkalantie 114*) on vaatinut, että vedenottolupaa lumetuskäyttöä varten ei myönnetä. Vaatimustaan muistuttaja on perustellut muun muassa siten, että nykyisellä suunnitelmalla saavutettaisiin liian pieni yhteiskunnallinen ja yleinen etu ja hyöty lumettamisesta aiheutettuihin haittoihin ja menetyksiin nähden eikä hankkeen suunnitellulle lopputulokselle pystytä osoittamaan merkittävää yleistä tarvetta. Lisäksi muistuttaja on tuonut esiin, että aiotun uuden rinteen kohdalla kulkee vanha torppien välinen yhteyspolku, joka palvelee nykyisin luontopolkuna ja on osa paikallista kulttuurihistoriallista sisältöä. Vedenottamisesta aiheutuva suora seuraus olisi myös vanhan kuusimetsän menettäminen.

Muistutuksessa on myös tuotu esiin, että lumetuksen aiheuttama kostea sumu lisäisi tykkylumituhoja Puijon metsän puuston latvuksille ja rakennuksille, mm. suojelukohteina oleville rakennuksille Konttilassa sekä muutoinkin Puijon lakialueella. Kostea sumu leviää myös laajalle alueelle peittäen helposti lähistön asuinalueet sekä välillä koko kaupungin ja haittaisi näkymiä Puijon tornista. Lumetuksesta lähtee myös meteliä, joka haittaa erityisesti Puijon laella olevaa pysyvää asutusta ja yritystoimintaa. Uusi rinne suunnitellussa kohdassa tulisi tuomaan myös moottoritien ja Kallantien liikenteen melua korkealle keskeistä lakimetsäaluetta ja avonaisen rinteen melukäytävän haitat olisivat erityisesti Konttilalle ympärivuotisia.

Muistuttaja on esittänyt, että laskettelurinteen tekemiseen hyödynnettäisiin vanhaa hissiinjää. Tällöin vanhaa luonnontilaista kuusimetsää ei tarvitsisi raivata niin paljon ja meluhaitat olisivat pienemmät. Nykyinen rinnesuunnitelma ei oikeuta vedenottoon Iso-Valkeisesta, koska hyödyt koskisivat kymmeniä, korkeintaan muutamaa sataa ihmistä, mutta haitat koskisivat kymmeniä tuhansia.

2) **Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys r.y.** on vaatinut, että lupaa veden ottamiseen lumetuskäyttöön Iso-Valkeisesta ja vedenottolaitteiden rakentamiseen ei myönnetä. Luvan kohteena olevien toimenpiteiden aiheuttamat haitat ovat suuremmat kuin kyseisestä hankkeesta saatava hyöty. Laskettelurinnettä ei voida pitää varsinaisena yleisenä etuna, sillä alueella harjoitettava toiminta tulisi olemaan voittoa tavoittelevaa yritystoimintaa, ei yleishyödyllistä toimintaa tai kaikille avoin, tulotasosta riippumaton liikuntapaikka. Koska alueella tulisi toimimaan yritys, jolla on toimintaa jo kahdessa eri paikassa Kuopion läheisyydessä, ei toiminta loisi uutta elinkeinotoimintaa tai lisäisi yritysten välistä kilpailua.

Muualle Puijolle tai Puijon ympäristöön suunniteltuja toimintoja ei tule kytkeä kyseiseen lupaharkintaan, sillä Puijon urheilulaakson suunnitelmassa ei mainita tarvetta tai kytkentää Antikkalan puolen rinteeseen, eikä Puijon tornin ympäristöön ole esitetty toimintoja, jotka vaatisivat Antikkalan rinteen lumetusta tai vedenottoa Iso-Valkeisesta. Suunnitelmia, jotka ovat keskeneräisiä ja joista ei ole tehty tarvittavia lupaharkintoja tai yleistä kuulemistä, ei tule yhdistää vedenottoluvan käsittelyyn. Hyötyjä ja haittoja tulisi tarkastella vain tätä hanketta koskien, sillä Natura-arviointikin on tehty vain hanke kerrallaan.

eikä yhteisvaikutuksia alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille ja lajeille ole esitetty. Mikäli Puijon eri suunnitelmat nivotaan yhteen yleisen edun nimissä, tulisi niin tehdä myös ympäristövaikutusten ja Natura-vaikutusten arvioinnin suhteen.

Antikkalan rinne on sienilajistoltaan arvokas kohde, jolla kasvaa lajeja, joita ei ole aikaisemmin Suomessa tavattu sekä useita uhanalaisia ja puutteellisesti tunnettuja sieniä. Rusokkaiden ja vahakkaiden runsas esiintyminen korostavat alueen luonnonsuojellista merkitystä. Muistuttaja on esittänyt ratkaisuun KHO 2013:74 ja sienityöryhmän lausuntoon viitaten, että Antikkalan rinteeseen tulee tehdä viherhäiverusokkaalle erityisesti suojeltavan lajin esiintymän rajausta sekä laatia alueelle hoitosuositus lajin säilymisen turvaamiseksi. Koska kyseessä on erittäin uhanalainen laji, jonka ekologia tunnetaan vielä melko heikosti, tulee noudattaa suurta varovaisuutta ja rinteiden lumetuksesta pidättäytyä.

Antikkalan rinteessä esiintyy useita perinnebiotooppien luontotyyppisiä, joista kaikki luokitellaan uhanalaisiksi luontotyypeiksi. Suunniteltu rinteiden lumettaminen Iso-Valkeisen vedellä tai sitä vähemmän ravinteikkaalla vedellä voi aiheuttaa perinnebiotooppien rehevöitymistä sekä muita ennakoimattomia muutoksia ja siten luontotyyppien tilan heikentymistä. Luvan hakijan tulisi esittää kattava suunnitelma rinteiden perinnebiotooppien heikentämisen ehkäisemiseksi. Maininta rinteiden niittämistä ei ole riittävä hoitosuositus, varsinkaan kun luvan hakija ei ole sitä viime vuosina tehnyt tai seurannut rinteiden kasvillisuuden tai luontotyyppien tilaa. Niittämisen lisäksi niittojäte tulisi kerätä pois rinteestä tai ottaa rinteeseen kesäisin eläimiä laiduntamaan.

Vedenottolaitteiden rakentaminen Iso-Valkeisen rantaan aiheuttanee veden samennemista ja eroosiota, mitkä saattavat heikentää lammen veden laatua ja happitaloutta. Iso-Valkeisen länsiosien kokonaistyyppipitoisuus on kasvanut yhä ja lammen vedenlaatu on heikentynyt luontaisesta, vaikka lampi onkin osin toipunut Pihlajalaakson asuinalueen rakentamisen aiheuttamasta kuormituksesta. Vedenlaadultaan heikentyneen lammen tilan heikentäminen entisestään ei ole perustelua ja esitetyt toimenpiteet voivat vaarantaa jo tapahtuneen vedenlaadun lievän paranemisen.

Muistuttaja vaatii, että vaikka vesitalouslupa koskee veden ottamista ja vedenottolaitteiden rakentamista, joilla ei ole suoraa vaikutusta läheiseen Puijon Natura-alueeseen, on hankkeen hyötyjä ja haittoja punnittaessa otettava huomioon vedenottoluvan välittömät seuraukset eli Antikkalan uuden laskettelurinteiden rakentaminen. Muistuttaja korostaa Puijon Natura-alueella tai sen välittömässä lähiympäristössä vireillä tai suunnitteilla olevien hankkeiden vaikutusten kokonaisarviointia ja edellyttää, että hakija noudattaa luonnonsuojelulain 64 a §:n heikentämiskieltoa ja 65 §:ää hankkeiden ja suunnitelmien arvioinnista. Puijon Natura-alueella ja ympäristössä on vireillä useita hankkeita, joiden seurauksena Puijolla suojeluperusteina olevien luontotyyppien tila voi heikentyä. Luvan hakija tai Pohjois-Savon ELY-keskus eivät ole esittäneet luontotyyppikohtaista tarkastelua eri hankkeiden vaikutuksista niiden tilaan. Muistuttaja katsoo Pohjois-Savon ympäristökeskuksen Pihlajaharjun alueen kaavoituksen yhteydessä antamaan lausuntoon 1.11.2000 vedoten, että kyseisen alueen rakentaminen ja asutus sekä uusi laskettelu-rinne heikentävät yhdessä alueen Natura-arvoja.

Muistuttaja kiinnittää vielä huomiota vedenottamon ja siihen liittyvän putkiston puuttomista Pihlajalaakson asemakaavasta ja esittää huolensa jättipalsamin leviämismahdollisuudesta vedenoton ja vedenottolaitteiden rakentamisen myötä Puijon luonnonsuojelu-alueelle sekä lumetuksen aiheuttaman lumisumun leviämisestä talojen rakenteisiin. Muistuttaja katsoo, että yleisenä etuna ei voida pitää vain taloudellista tuottoa lisääviä

toimintoja, vaan myös luonnon monimuotoisuuden ja sen tuottamien ekosysteemipalvelujen turvaamista.

Hakijan selitys

Kuopion kaupunki on selityksessään vastannut esitettyihin muistutuksiin muun muassa seuraavasti.

Kaupunki näkee Puijon kehittämisen toiminnallisena kokonaisuutena, johon kuuluu Puijon torni ja muu lakialue, urheilulaakso sekä laajat reittiverkostot luonnonsuojelualueineen. Antikkala ja sen kehittäminen on olennainen osa tätä kokonaisuutta. Antikkalan hiihtokeskuksen taloudellisesta kannattavuudesta on hakijalla ja tulevilla vuokralaisella riittävän luotettava käsitys. Laskettelutoiminnan jatkuminen edellyttää lumetusjärjestelmää. Lumetusjärjestelmällä on mahdollista tukea myös latuverkoston ylläpitoa. Hakija katsoo, että erilaisten palveluiden monipuolinen saatavuus on yleinen etu kaikille kaupunkilaisille, on ne tuotettu kaupungin palveluna, yritysten tuottamina tai yhteistyössä yritysten kanssa.

Hallinto-oikeus otti kantaa Iso-Valkeisesta lumetuskäyttöön otetun veden ravinnepitoisuuteen ja sen vaikutuksiin uhanalaisten sienilajien ja kasvilajien esiintymiseen sekä rajauspäätöksen tarpeeseen. Lisäksi hallinto-oikeuden mukaan intressivertailussa yleiselle edulle koituvana hyötynä on otettava lisäksi huomioon rinnealueen niittysienien esiintymisalueiden säilyminen laskettelutoiminnan jatkumisen ansiosta.

Ympäristönsuojelupalvelun lausunnossa on kerrottu Iso-Valkeisen veden laadun parantumisesta. Vedenottolaitteiden rakentaminen tulee hetkellisesti aiheuttamaan veden sammenemista. Pihlajalaakson asuinalueen rakentamisen aiheuttama kuormitus oli suuri ja kuormitus näkyi lammen tilassa, mutta tilanne on jo korjautunut.

Kuopiossa ei ole ollut käytäntönä merkitä kunnallisteknisiä linjoja yleis- eikä asemakaavoihin, kun linjat sijoittuvat viheralueille ja kaupungin omistamalle maalle, ellei se ole ollut tarpeen viereisen alueen rakentamisen toteutumisen varmistamiseksi tai kun on tarpeen erityisesti turvata mahdollisuus johtojen sijoittamiseen tai kunnossapitoon (Ympäristöministeriön ohje 12). Pihlajalaakson osalta tätä tarvetta ei ole ollut, vaan kunnallistekniset linjat pystytään tarvittaessa toteuttamaan kaupungin omistamalle alueelle. Voimassa olevaa Pihlajalaakson asemakaavaa ei ole tarvetta muuttaa, koska verkostot voidaan kaupungin kehittyessä rakentaa kaupungin omistamalle maalle ilman sitä tarkoittavaa kaavamerkintää.

Vedenottoputken rakennustyömaalle tuodaan ulkopuolelta vain puhtaita maalajeja, joten vieraslajien leviämisen riski muualta tuotavan maa-aineksen mukana on vähäistä. Uuden rinteiden rakentaminen ja vanhan rinteiden profiilin muutos edellyttävät maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen maisematyöluvan, jossa huomioidaan myös vieraslajit. Rakennustyön jälkeen tehdään jälkiseurantaa vieraslajien leviämisen varalta.

Puijon urheilulaakson puolella on lumetettu vuosia. Lumisumu on aiheuttanut siellä väliaikaisia haittoja, mutta esille ei ole tullut pysyviä haittoja.

Tarkastus

Kokoonpano suoritti 24.10.2019 hankealueelle vesilain 11 luvun 14 §:n nojalla tarkastuksen, jossa olivat läsnä hakijan edustaja ja hakijan konsultti. Tarkastukselta laadittiin muistio, jossa todettiin seuraavat lisätietotarpeet:

- hankealueella tavattujen putkilokasvien ja sienten uhanalaisuusluokitusten muuttuneet tiedot
- karttapiirros, josta käy ilmi, missä kohteissa ja millä tavalla muokataan maaperän profiilia tai muuten maaperää
- arvio Iso-Valkeisesta ruopattavien massojen määrästä, niiden sijoittamisesta sekä työtapaselostus

Hakija täydensi hakemustaan lisätiedoilla 14.11.2019. Täydennyksenä toimitettiin karttaliitteet Antikkalanrinteen uhanalaisten ja silmälläpidettävien putkilokasvien ja sienten sekä silmälläpidettävien kääpien esiintymispaikoista sekä asemapiirustus laskettelurinteiden tai niiden profiilien muokkausalueista sekä asemapiirustus lumetusvesijohdon sijainnista Iso-Valkeisessa.

Uhanalaisuusluokitus

Karttaliitteiden mukaan erittäin uhanalaisen viherhäiverusokkaan esiintymispaikkoja on kaksi ja ne sijaitsevat rinteiden puolivälissä, noin 150 metrin etäisyydellä toisistaan rinteiden eri laidoilla. Antikkalanrinteen alueella tiedossa olevat uhanalaiset ja silmälläpidettävät lajit on esitetty taulukossa 1. Viisi aiemmin silmälläpidettävää lajia on luokiteltu nyt elinvoimaiseksi ja yksi alueellisesti uhanalainen laji silmälläpidettäväksi.

Taulukko 1

Laji	Uhanalaisuusluokka 2010	2019
Sienet		
Viherhäiverusokas <i>Entoloma olivaceotinctum</i>	EN	EN
Punarusokas <i>Entoloma queletii</i>	VU	VU
Hakamaatuhkelo <i>Lycoperdon caudatum</i>	VU	VU
Uumavahakas <i>Hygrocybe constrictospora</i>	VU	VU
Heterusokas <i>Entoloma rubrobasis</i>	NT	LC
Himmihiiippo <i>Mycenella lasiosperma</i>	NT	NT
Kalvaskaulussieni <i>Stropharia albonitens</i>	NT	LC
Kekovahakas <i>Cuphophyllus fornicatus</i>	NT	NT
Korpinrusokas <i>Entoloma corvinum</i>	NT	NT
Mustasatulamörsky <i>Helvella atra</i>	NT	LC
Savuvahakas <i>Camarophylloopsis schulzeri</i>	NT	NT
Sinikääpiörusokas <i>Entoloma cyanulum</i>	NT	NT
Karvakieli <i>Trichoglossum hirsutum</i>	NT	LC
Käävät		
Korpiludekääpä <i>Skeletocutis odora</i>	NT	NT
Rusokantokääpä <i>Fomitopsis rosea</i>	NT	NT
Lumokääpä <i>Skeletocutis brevispora</i>	NT	NT
Pohjanrypykkä <i>Phlebia centrifuga</i>	NT	LC
Putkilokasvit		
Hajuheinä <i>Cinna latifolia</i>	NT	NT
Ketoneilikka <i>Dianthus deltoides</i>	NT	NT

Musta-apila <i>Trifolium spadiceum</i>	NT	NT
Pussikämmekkä <i>Coeloglossum viride</i>	RT	NT

jossa EN Erittäin uhanalainen, VU Vaarantunut, LC Elinvoimaiset, NT Silmälläpidettävä, RT Alueellisesti uhanalainen

Lisäksi esitettiin seuraavat tiedot:

Suruhiippo *Mycena tristis* muuttunut luokitus NE:stä (arvioimatta jäänyt) DD:ksi (puutteellisesti tunnettu)

Kirjokorte *Equisetum variegatum* LC, mutta lajimääritystä ei vahvistettu

Ahokirkiruoho *Gymnadenia conopsea subsp. conopsea* VU, tarkkaa kasvupaikkaa ei voida osoittaa.

Rinteen profiilin muutos

Profiloitavan alueen pinta ala on noin 9 800 m². Antikkalan rinteen profiilia muokataan rinteen alaosassa siten, että osalle aluetta tehdään maaleikkausta ja osalla aluetta täytetään. Alueella pintamaan (humus) paksuus on noin 0,20–0,40 metriä. Sen alapuolella maaperä on hiekkamoreenia ja siltistä hiekkamoreenia. Kallionpinta on 2,2–6,4 metrin syvyydellä maanpinnasta.

Profiloitavalta alueelta poistetaan pintamaat, jotka siirretään väliaikaiselle maamassojen varastointialueelle esimerkiksi nykyisen Antikkalan laskettelukeskuksen paikoitusalueelle. Pintamaiden poiston jälkeen suoritetaan maaleikkaus suunnitelman mukaisesti. Maaleikkausmassoja käytetään rinteen alaosan profilointiin suunnitelman mukaisesti. Ylijäämämaat käytetään lumetusvesijohdon rakennushankkeessa tai kuljetetaan maankaatopaikalle.

Maaleikkausmassojen ja pintamaiden poiston määräksi arvioidaan 8 700 m³ ktr ja rinteen alaosan täyttöjen määräksi 3 400 m³ rtr. Maaleikkausten ja pengertäyttöjen jälkeen poistettu pintamaa (humus) levitetään takaisin profiloidulle alueelle.

Karttaliitteen mukaan muokattavalla alueella esiintyy silmälläpidettävä ketoneilikka, himmihippo, savuvahakas ja kekovahakas, vaarantunut hakamaatuhkeloa sekä puutteellisesti tunnettu suruhiippo. Tunnettuja silmälläpidettävien kääpien esiintymiä ei muokattavalla alueella karttaliitteiden perusteella ole.

Ennen uuden rinteen avaamista rakennettavalta rinteenosalta siirretään maalahopuut Natura-alueen suojavyöhykkeelle sekä hiihtohissin ja rinnealueen väliseen kuusikkoon. Uudelta rinnealueelta ja rakennettavalta pysäköintialueelta poistetaan puusto. Hakkuun suunnittelussa huomioidaan noropaikat ja ajolinjat suunnitellaan siten, että vältetään norojen yliajamista. Noropaikat suojataan hakkuussa syntyvillä havuilla ja oksilla. Hakkuut suoritetaan talvella lumipeitteisen ja/tai routaisen maan aikana.

Rakennusvaihe tehdään kesällä, jolloin eroosiovaara on vähäisin. Laskettelurinteen osalla kannot jyrsitään. Rinnealueelta kunta ja isot kivet poistetaan koneellisesti. Piilonoron kohdalta kiviä ei poisteta. Rakentamisvaiheessa piilonoroa suojataan maanrakennuskankaalla. Rinne nurmetetaan käyttäen kotimaista siemensekoitusta.

Uuden laskettelurinteen ja hissilinjan välisestä kuusikosta sekä Natura-alueen puolelta suojavyöhykkeeltä puustoa ei poisteta. Nykyinen luontopolku siirretään Natura-alueen ja laskettelurinteen väliseen metsään.

Pysäköintialueiden osalla tehdään maapinnan täyttöö, mutta sitä ei ole vielä tarkemmin suunniteltu.

Ruoppausmassat ja työtapa

Pumppaamo ja pumppaamon imukaivo rakennetaan Iso-Valkeisen rantaan. Iso-Valkeisen länsiosan eteläkärkeen asennetaan ulkohalkaisijaltaan 355 mm:n imuputki, joka johdetaan lammen pohjassa keskeisemmälle alueelle. Imuputken pituus Iso-Valkeisessa on noin 110 metriä. Imuputken päään kohdalla vesisyvyys on noin 4 metriä. Imuputken suulle asennetaan suodatin, joka estää kiintoaineen pääsemistä putkeen.

Imuputki painotetaan teräsbetonisilla kiilalukkopainoilla, jotka asennetaan putkeen Iso-Valkeisen rannassa. Painotettu putki uitetaan suunnitelman mukaiseen sijaintiin ja täytetään hitaasti vedellä, jolloin täyttyvä putki vajoaa lammen pohjaan. Imuputken päään korkeusasema sijoitetaan liejun pinnan yläpuolelle siten, ettei vedenotto aiheuta lammen samentumista.

Vesisyvyyden ollessa vähintään 1,5 metriä imuputki asennetaan painotettuna pohjan vaaraan. Ranta-alueella vesisyvyyden ollessa alle 1,5 metriä putken laesta imuputki asennetaan painotettuna ruopattuun kaivantoon ja peitetään maamassoilla ympäröivän pohjan korkeuteen. Putken ympärystäyttö tehdään soramurskeella tai täyttömateriaaleiksi soveltuvilla ruoppausmassoilla.

Putkilinjaa on tarkoitus ruopata noin 76 metriä rantaviivasta. Ruoppaus tehdään rannalta käsin pitkäpuomisella kaivinkoneella ja vesialueella lautalta käsin. Ruoppausmassan määräksi arvioidaan 210 m³ ktr. Suunnitelman ja ruoppausmassojen laskennassa Iso-Valkeisen pohjan korkeus on arvioitu maanmittauslaitoksen korkeustietojen perusteella.

Ruoppausmassat läjitetään maalle tehtäviin maapengeraltaisiin, joissa vesi erottuu maamassoista hallitusti. Erottuva vesi johdetaan selkeytysaltaiden kautta takaisin Iso-Valkeiseen. Koska Iso-Valkeisen pohjasta ei ole tehty maaperätutkimuksia, selviää ruoppausmassojen käyttö vasta rakennusvaiheessa. Massat, joita ei voida käyttää putkilinjan täyttömateriaaleina, kuljetetaan maankaatopaikalle tai soveltuviin maarakennuskohteisiin.

Merkintä

Asiaa ratkaistaessa käsillä ovat olleet kaikki asian dnro ISAVI/3378/2016 aikaisemmassa käsittelyvaiheessa toimitetut asiakirjat.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Aluehallintovirasto myöntää Kuopion kaupungille vesilain mukaisen luvan veden ottamiseen lumetusvedeksi Iso-Valkeisen lammesta, putkilinjan ruoppaamiseen, tarvittavien putkistojen ja muiden vedenottolaitteiden sijoittamiseen välille Iso-Valkeinen – Ala-Antikkala Kuopion kaupungissa.

Ruopattavan massan määrä on noin 210 m³ ktr. Lumetusveden imuputken, imukaivon ja pumppaamon ynnä muiden rakenteiden sijainti ja asennus ilmenevät hakemuksesta ja hakemukseen liitetyistä 28.9.2016 (nro 201, 1:2 000) ja 5.11.2019 (nro 214, 1:1 000)

päivätyistä asemapiirustuksista ja esitetyn mukaisesti 28.9.2016 päivätyistä pituusleikkauspiirustuksesta (nro 203, 1:2 000/1:200).

Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä.

Lupamääräykset

Vedenotto ja vesistöön rakentaminen

1. Lumetukseen käytettävää vettä saadaan johtaa Iso-Valkeisesta enintään 50 000 kuutiometriä vuodessa keskimäärin kahden kuukauden ajan marras–helmikuun välillä.
2. Alueilla, missä vedensyvyys on alle 1,5 metriä Iso-Valkeisen arvioidusta keskialivedenkorkeudesta, vedenottoputki tulee upottaa ja peittää pohjaan tehtävään kaivantoon. Muualla vesialueella vedenottoputki on laskettava suunnitelman mukaan riittävästi painotettuna pohjaan niin, että se pysyy paikoillaan kaikissa olosuhteissa. Maaosuudella imuputki asennetaan kaivantoon hakemuksen mukaisesti.
3. Iso-Valkeisen vedenkorkeuden tarkkailua varten on Iso-Valkeisen länsirannalle asennettava N2000-korkeusjärjestelmään sidottu senttimetrijaotuksella varustettu vedenkorkeusasteikko tai muu vastaava vedenkorkeuden havainnointilaite.
4. Ruopattavat massat on sijoitettava maa-alueelle paikkaan, mistä ne eivät pääse valumaan takaisin vesistöön. Massoista on määritettävä raskasmetallit ja tarvittaessa toimitettava massat asianmukaiseen sijoituspaikkaan.
5. Työt on tehtävä siten ja sellaisena aikana, että vesialueelle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä. Vesistöä samentavia töitä ei saa tehdä 1.6.–31.8. välisenä aikana. Jos työ tehdään vesialueen ollessa jäässä, on kohdat, joissa työn vuoksi jäätä on rikottu tai jään kantavuus on huonontunut, merkittävä asianmukaisesti.
6. Ranta-alueen kaivutöistä syntyvät vesistön samentumista aiheuttavat hienojakoiset maa-ainekset tulee läjittää ja maisemoida maalle siten, etteivät ne pääse valumaan takaisin vesistöön.
7. Vedenottoputken sijainti tulee osoittaa rantautumispaikalle asetettavalla, selvästi vesistöön päin näkyvällä merkkipaalulla. Vedenottoputki merkkipaaluineen on pidettävä jatkuvasti kunnossa.
8. Vedenottoputki ja muut lumetusveden johtamista palvelevat rakenteet on pidettävä tarkoitustaan vastaavassa kunnossa.
9. Töiden päätyttyä on rakennuspaikat saatettava asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.

Korvaukset

10. Töiden toteuttamisesta mahdollisesti aiheutuva, välittömästi ilmenevä edunmenetys on viivytyksettä korvattava vahinkoa kärsineelle.

Tarkkailu

11. Luvan saajan on tarkkailtava vedenottolaitteiston rakentamisen vaikutuksia Iso-Valkeisen vedenlaatuun. Otettavan veden määrää on tarkkailtava vedenottopumpun käyntiaikojen ja pumpun tuoton avulla. Vedenoton vaikutuksia Iso-Valkeisen vedenkorkeuteen on tarkkailtava lupamääräyksen 3 mukaisen havainnointilaitteen avulla vuosittain ennen veden ottamisjakson aloittamista ja välittömästi ottamisen päättymisen jälkeen.

12. Luvan saajan on tarkkailtava lumetusveden fosfori- ja typpipitoisuutta sekä lumetuksen vaikutusta Antikkalan rinteiden maaperän ravinnepitoisuuksiin. Tarkkailu on aloitettava ennen toiminnan aloittamista.

13. Luvan saajan on toimitettava kohdissa 11. ja 12. tarkoitettuja tarkkailuja koskeva tarkkailusuunnitelma Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksyttäväksi hyvissä ajoin ennen töihin ryhtymistä ja niin, että maaperän ravinnepitoisuuden tarkkailu voidaan käynnistää ennen ensimmäistä lumetuskautta.

14. Tarkkailun tulokset on toimitettava niiden valmistuttua Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Kuopion kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Voimassaolo

15. Hankkeen toteuttamiseen on ryhdyttävä neljän vuoden kuluessa ja hanke on toteutettava kuuden vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi.

Ilmoitukset

16. Ennen töihin ryhtymistä on työn aloittamisen ajankohta sekä lupapäätöksen päivämäärä ja antaja ilmoitettava kirjallisesti Pohjois-Savon ELY-keskukselle sekä Kuopion kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

17. Työn valmistumisesta on ilmoitettava kirjallisesti 60 päivän kuluessa aluehallintovirastolle, Pohjois-Savon ELY-keskukselle ja Kuopion kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

18. Töiden aikana ilmenevistä häiriö- ja poikkeustilanteista on ilmoitettava viipymättä Pohjois-Savon ELY-keskukselle ja Kuopion kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Ohjaus

Jos hankkeesta aiheutuu edunmenetys, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu ja josta luvan saaja on vesilain säännösten mukaisesti vastuussa, eikä asiasta sovita, voidaan edunmenetyksestä vaatia tämän ratkaisun estämättä korvausta hakemuksella aluehallintovirastossa siten kuin vesilain 13 luvun 8 §:ssä säädetään.

Perustelut

Sovellettavat säännökset

Vesilain 11 luvun 17 §:n mukaan lupa myönnetään, jos hanke täyttää vesilaissa ja sen nojalla annetuissa asetuksissa säädettyt vaatimukset.

Vesilain 1 luvun 2 §:n mukaan vesilakia sovellettaessa ja muutoin sen lain mukaan toimittaessa on noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa (1096/1996), muinaismuistolaissa (295/1963) ja maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) sekä niiden nojalla säädetään tai määrätään.

Vesilain 3 luvun 4 §:n mukaan lupa vesitaloushakkeelle myönnetään, jos 1) hanke ei sannottavasti loukkaa yleistä tai yksityistä etua tai 2) hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Yleisten hyötyjen ja menetysten arvioimisesta säädetään samaisen luvun 6 §:ssä ja yksityisten hyötyjen ja menetysten arvioimisesta 7 §:ssä.

Vesilain (587/2011) uudistamista koskevaan hallituksen esitykseen (HE 277/2009 vp) sisältyvien yksityiskohtaisten perustelujen mukaan "[l]upaharkinnan intressivertailusta säädettäisiin yleisten etujen arviointia koskevassa 6 §:ssä ja yksityisten etujen arviointia koskevassa 7 §:ssä. Pykälät perustuvat [kumotun] vesilain (264/1961) 2 luvun 11 §:ään. [6] §:n 1 momentissa [kumotun] vesilain 2 luvun 11 §:n 3 momenttiin sisältynyt säännös rahamääräisesti vaikeasti määritettävien hyötyjen ja haittojen punninnasta nostettaisiin keskeiseksi yleisten hyötyjen ja menetysten arviointia koskevaksi säännökseksi. Muutos vastaisi [kumotun] säännöksen soveltamiskäytäntöä. Hankkeen hyödyt ja menetykset arvioitaisiin [uuden vesilain mukaisesti] jatkossa ensisijaisesti yleiseltä kannalta, mutta myös rahamääräinen arviointi olisi mahdollista siltä osin kuin hyödyn tai menetyksen suuruus voidaan määrittää rahassa.

Säännöstä on [3 luvun] 4 §:n tavoin sanonnallisesti tarkistettu siten, että intressivertailun vastaparina mainitaan yleisesti menetykset. Menetyksellä tarkoitettaisiin yksityisoikeudellisten vahinkojen, haittojen ja muiden edunmenetysten lisäksi yleisille intresseille aiheutuneita ei-toivottavia, vaikeasti rahamääräisesti määritettävissä olevia seurauksia. Uudessa laissa sääntelyä tarkistettaisiin niin, että edunmenetyksellä tarkoitettaisiin yksityisoikeudellisia vahinkoja, haittoja ja muita edunmenetyksiä.

Yleisiä etuja, joille aiheutuneita hyötyjä ja menetyksiä tulee lupaharkinnassa arvioida, ei kirjattaisi niiden moninaisuuden vuoksi lakiin. Tällaisia yleisiä etuja olisivat esimerkiksi liikenneinfrastruktuuri, vesihuolto tai luonnonsuojelu. Erilaisten huomioon otettavien intressien piiri on laajentunut [kumotun] vesilain säätämisen jälkeen. Tarkoituksena on, että säännös jatkossakin mukautuisi joustavasti kulloisiinkin käsityksiin yleisestä edusta. Tässä arvioinnissa sosiaalisilla, terveydellisillä ja ympäristöllisillä näkökohdilla olisi sama painoarvo."

3 luvun 7 §:n yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan "[p]ykälässä säädettäisiin intressivertailussa huomioon otettavista yksityisistä hyödyistä ja menetyksistä. Intressivertailun tarkoituksena on ottaa huomioon mahdollisimman laajalti kaikki hankkeen hyödyt ja menetykset, joten pykälän tarkoittamat yksityiset edut on ymmärrettävä laajasti. Säännös kattaisi asiallisesti [kumotun vesilain] 2 luvun 11 §:n tavoin luonteeltaan

yksityisoikeudelliset hyödyt ja menetykset, jotka eivät ole edellä 6 §:ssä tarkoitettu yleisiä hyötyjä ja menetyksiä.”

Vesilain 3 luvun 5 §:n mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa on otettava huomioon asema-kaava. Lisäksi on otettava huomioon, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään maakuntakaavan ja yleiskaavan oikeusvaikutuksista.

Luonnonsuojelulain (1096/1996) 47 §:n mukaan erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty. Kielto tulee voimaan, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on päätöksellään määritellyt erityisesti suojeltavan lajin esiintymispaikan rajat ja antanut päätöksen tiedoksi alueen omistajille ja haltijoille.

Luonnonsuojelulain 65 §:n 1 momentin mukaan, jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. 65 §:n 2 momentin mukaan luvan myöntävän tai suunnitelman hyväksyvän viranomaisen on valvottava, että 1 momentissa tarkoitettu arviointi tehdään.

Hankkeen tarkoitus

Kuopion kaupungin tarkoituksena on saada Antikkalan rinnealue aktiiviseen käyttöön ja mahdollistaa monipuolisempi harrastustoiminta alueella. Hakemus koskee veden ottamista Iso-Valkeisen lammesta ja sen johtamista hiihtokeskukseen lumen tekemistä varten. Hankkeen toteutumisen edellytyksenä on, että alueelle saadaan toimija, joka ylläpitää laskettelurinnettä. Taloudellisesti kannattavaa toimintaa ei asiakirjojen mukaan voida käynnistää, mikäli rinteiden tarjontaa ei monipuolisteta. Lumetusjärjestelmä mahdollistaa hiihtokeskustoiminnan jatkamisen ja kehittämisen Antikkalan rinteiden alueella ja lumetusjärjestelmän käyttöönotto on toiminnan jatkumisen edellytys. Lumetusjärjestelmä on mitoitettu siten, että sillä voidaan lumettaa Antikkalan olemassa oleva rinne ja uusi rakennettava rinne, sekä mahdollisesti myös hiihtolatua. Lumetusvesi johdetaan rinnealueelle Iso-Valkeisen lampeen ja maalle hakijan omistamille alueille rakennettavaa putkistoa pitkin.

Hankkeen hyödyt ja haitat

Veden ottamisesta lumetuskäyttöön koituu yksityistä taloudellista hyötyä taholle, joka jatkaa Antikkalan laskettelukeskuksen toimintaa sekä kävijämäärän lisääntyessä mahdollisesti myös muille Puijon alueen palveluntarjoajille.

Lumettaminen järjestetään Iso-Valkeisesta otettavalla vedellä. Veden otto tapahtuu talvella, jolloin jään alapuolella vedenpinnan lasku voi aiheuttaa jäiden heikentymistä. Iso-Valkeisen länsiosan keskisyvyys on noin kuusi metriä ja itäpuolen 4,9 metriä. Hakemuksessa esitetyn arvion mukaan vedenotto laskee Iso-Valkeisen vedenkorkeutta hetkellisesti keskimäärin kolme senttimetriä. Kuivana vuotena vedenkorkeuden palautuminen

normaaliksi kestää 2–2,5 kuukautta. Vedenotosta aiheutuvan lammen vesitilavuuden pienenemisen ei arvioida vaikuttavan merkittävästi sen veden laatuun ottaen huomioon lammen keskisyvyydet sekä se, että vesi otetaan lammen alusvedestä, jonka happipitoisuus on luontaisesti päällysvettä alhaisempi. Vedenoton vaikutuksista ja rakentamisen aikaisesta veden väliaikaisesta samentumisesta aiheutuu vähäistä haittaa vesistön käyttäjille. Haitta ei kuitenkaan aiheuta sellaista menetystä yksityiselle edulle, joka olisi vesilain mukaan korvattava.

Lumetuksesta aiheutuu ympäristöön lumisumua. Lähimmillään rakennuksia sijaitsee noin 200 metrin etäisyydellä lumetettavista rinnealueista. Rakennusten ja rinteiden väliin jää metsää. Hakijan mukaan lumisumu on Puijon urheilulaakson lumettamisen yhteydessä aiheuttanut vain väliaikaista haittaa. Rinteet on hakijan ilmoituksen mukaan tarkoitettu lumettaa matalapaineisilla puhaltimilla, jotka soveltuvat kapeille rinteille ja jotka on helppo suunnata siten, että lumettaminen voi tapahtua ylhäältä alaspäin. Rinteiden lumetus jakaantuu keskimäärin kahden kuukauden ajalle vuodessa marras–helmikuun välillä. Ajoittain esiintyvistä lumisumusta ei ole ennalta arvioiden aiheutumassa rakennuksille tai muulle omaisuudelle vahinkoa, joka olisi menetyksenä yksityiselle korvattava.

Laskettelurinteen laajentuminen ja toiminnan jatkuminen voi aiheuttaa lisääntyvää melua alueella sekä lumetuslaitteiden että lasketteluun ja siihen liittyvän oheistoiminnan myötä. Koska toiminta keskittyy talveen, Natura-alueella meluvaikutuksia kohdistuu vain muutama eläinlajiin. Laskettelurinne sijaitsee Puijo-Puijonsarvi osayleiskaavassa urheilu- ja virkistyspalveluille varatulla alueella (VU), joten toimintaa on pidettävä alueelle tavanomaisena. Asiakirjojen perusteella hankkeen myötä Puijon alueen palvelut kehittyvät ja virkistyskäyttömahdollisuudet monipuolistuvat. Hiihtokeskus täydentää Puijon palvelutarjontaa.

Harrastustoiminnan monipuolistumisesta ja rinteiden käyttökauden pitenemistä koituu hyötyä lasketteluun harrastajille. Hallituksen esityksessä 277/2009 vp yleisinä etuina mainitaan esimerkiksi liikenneinfrastruktuuri ja vesihuolto. Mainituista palveluista koituva hyöty on usein paikallista ja varsinkin vesihuoltopalvelun kyseessä ollessa, palvelu ei ole maksuton. Harrastus- ja matkailutoiminnan laajentamiseen ja kehittämiseen tähtäävä palvelu on siten rinnastettavissa näihin vesilain esitöissä mainittuihin yleisiin etuihin. Vaasan hallinto-oikeus on myös päätöksessään 22.2.2019 nro 19/0032/2 katsonut, että ”hankkeesta yleiselle edulle saatavana hyötynä voidaan pitää Antikkalan hiihtokeskuksen käyttökauden pidentymistä, mikä lisää alueen virkistyskäyttömahdollisuuksia pidempään. Hanke mahdollistaa hiihtokeskuksen kehittämisen, mitä voidaan pitää vain paikallista hyötyä laajempana, kun otetaan huomioon hiihtokeskuksen merkitys osana koko Puijon alueen matkailun ja ulkoilu- ja virkistyspalvelujen kehittämistä”. Veden ottamisesta lumetustarkoitukseen koituu yleiselle edulle ulkoilu- ja virkistyspalvelujen lisääntymisen muodossa välillistä hyötyä, joka tarjolla olevat vastaavat palvelut huomioon ottaen voi paikallisesti olla merkittävää.

Uuden laskettelurinteen rakentamisen vuoksi joudutaan hiihtohissin pohjoispuoleisesta, 7,4 hehtaarin suuruisesta metsiköstä puusto, pensaat ja osittain alkuperäinen pintakavillisuus poistamaan noin 2,8 hehtaarin alueelta. Alue on luonnonarvoiltaan erittäin merkittävä, eikä se Antikkalan laskettelukeskuksen Natura-tarvearviointi ja luontovaikutukset-selvityksen (4.11.2016) mukaan eroa viereisestä Puijon Natura 2000 -verkoston alueen Kokomäen rinteiden kuusikosta. Se on osittain METSO-ohjelman I-luokan ehdot täyttävää metsää, joka olisi Pohjois-Savon ELY-keskuksen 13.2.2017 päivätyn lausunnon

mukaan mahdollista toteuttaa suojelualueena. Toisaalta, lausunnon mukaan, vanhojen metsien ja lehtojen pinta-alan pieneneminen Puijolla olisi mahdollista myös kompensoida suojelemalla arvokkaita metsä- ja lehtoalueita nykyisen suojelualueen pohjoispuolella. Uuden rinteen rakentaminen pirstoo metsäympäristöä, mikä vähentää metsän sisäosissa viihtyvien lajien elinmahdollisuuksia pienentämällä keskimääräistä metsäsaarekekokoja ja metsähabitaatin osuutta alueen pinta-alasta. Lisäksi pirstoutuminen lisää reuna-alueiden osuutta ja eristää saarekkeiden populaatioita toisistaan, voi johtaa yleislajien, tulokaslajien ja reunavyöhykkeen lajien yleistymiseen ja sisäosien habitaattien lajien vähenemiseen. Rinnekuusikko pirstoutuu ja jäljelle jäävä metsikkökuvio on pienilmastoltaan reunavyöhykettä. Reunavaikutuksen takia puiden kuolleisuus kasvaa laskettelurinteen reunalla.

Uuden rinteen rakentaminen vaikuttaa useisiin vanhan metsän kääpälajeihin. Huomattava osa kääpien kasvupaikoista häviää. Lajivaikutukset kohdistuvat erityisesti punahäive-, kermakara-, rusokanto-, ruoste-, pihka-, lumo- ja korokääpään. Myös aarnimetsää indikoivalle, silmälläpidettävälle pohjanrypykälle aiheutuu haittaa ja lajin kolme esiintymää häviää. Laskettelurinteen ulkopuolelle jäävien kääpien esiintymiin kohdistuu reunavaikusta, jonka seurauksena lahottajasienten vaatima tasainen kostea mikroilmasto muuttuu kuivemmaksi heikentäen mahdollisesti kääpien kasvustoja. Lajien levittyminen uusille paikoille heikkenee, joten ajan myötä vanhan metsän kääpälajisto tulee heikkenemään ja yksipuolistumaan.

Natura 2000 tietolomakkeessa esitetyt Puijon Natura-alueella esiintyvät luontotyytit ovat taulukossa 2.

Taulukko 2

Luontotyyppi	Pinta-ala ha
Pikkujoet ja purot	0,03
Lähteet ja lähdesuot	0,0003
Silikaattikalliot	0,08
Luonnonmetsät	24,9
Lehdot	107
Puustoiset suot	1

Alueella tavatut luontodirektiivin liitteen II lajit ovat taulukossa 3.

Taulukko 3

Idänlehmäsammas (<i>Plagiomnium drummondii</i>)
Korpihohtosammas (<i>Herzogiella turfæa</i>)
Hajuheinä (<i>Cinna latifolia</i>)
Myyränporras (<i>Diplazium sibiricum</i>)

Kaikki taulukoissa 2 ja 3 esitetyt luontotyytit ja lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin lukuun ottamatta silikaattikallioita, joiden edustavuus on luokiteltu luokkaan D.

Asiassa saadun selvityksen mukaan uuden rinteen rakentamisesta aiheutuu vähäisiä haitallisia reunavaikutuksia myös Puijon Natura-alueen luonnonmetsiin. Pohjois-Savon ELY-keskus on 13.2.2017 päivätyssä lausunnossaan kuitenkin katsonut, että

”Antikkalanrinteen laskettelurinteen ja lumetusjärjestelmän rakentaminen ei todennäköisesti merkittävästi heikennä Puijon Natura-alueen luonnonarvoja eikä varsinaista [luonnonsuojelulain 65 §:n mukaista] Natura-arviointia ole tarpeen tehdä”. Kun vielä otetaan huomioon Natura-alueen kokonaispinta-ala 171 hehtaaria ja hissien pohjoispuoleisen metsikön suhteellinen osuus siitä, on metsikön luonnonarvojen häviämistä pidettävä yleisen edun kannalta vähäisenä hättänä.

Nykyisen laskettelurinteen valumavesien määrä kasvaa keväällä merkittävästi lumetukseen johdosta. On ilmeistä, että tämä koskee myös uutta rinnettä, jolta puusto on poistettu. Avoimella rinteellä lumen kertyminen on muutoinkin metsäistä rinnettä runsaampaa ja lumetukseen vuoksi lisääntyvä sulamisvesien määrä ja rankkasateet lisäävät rinteiden eroosioriskiä. Mikäli kiintoainemäärä valumavesissä kasvaa, voi seurauksena olla alapuolisten vesistöjen ravinnepitoisuuden nousu. Lisääntyvä valumavesien määrä taas aiheuttaa muutoksia erityisesti rinteiden ala-osaan, missä on tuoretta suurruuhoniittyä ja kosteaa heinää. Tämän seurauksena vähemmän arvokkaat lajit, mesiangervo ja paju, tulevat yleistymään. Hankkeen seurauksena kasvukausi rinnealueella lyhenee, koska tekolumi sulaa luonnonlunta hitaammin. Rinteelle voi myös muodostua paikkoja, missä lumi säilyy toukokuun loppuun, mikä voi aiheuttaa kasvien homehtumista ja erilaisten sienitautien yleistymistä.

Uuden rinteiden rakentamisesta johtuva lumen sulamisaikaisen virtaaman kasvu heikentää kahden rinnealueen noron luonnontilaa ja muuttaa täysin yhden tihkupintaisen lähteen ja siitä lähtevän noron luonnetta. Hanketta varten on Itä-Suomen aluehallintoviraston päätöksellä 14.9.2017 nro 44/2017/2 myönnetty vesilain 2 luvun 11 §:n 2 momentin tarkoittama poikkeus kiellosta vaarantaa näiden vesiluontotyyppien säilyminen luonnontilaisena. Poikkeuksen myöntämisen edellytyksenä on, että kyseisten luontotyyppien suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu.

Antikkalanrinteen laskettelurinne on kasvi- ja sienilajistoltaan arvokas ja kansallisesti merkittävä. Alueen niittykasvillisuus on merkittävä, erityisesti rinteiden ala-osaan laikuittainen pienruuhoniitty, missä lajisto on edustavaa. Laskettelurinteen niitty on yksi Suomen parhaita ketosienten kasvupaikkoja. Natura-tarvearviointia ja luontovaikutuksia koskevan selvityksen mukaan lumetukseen vaikutuksia uhanalaiseen ja suojeltavaan sienilajistoon on vaikea arvioida ja arviointiin liittyy epävarmuuksia. Useampien lajien osalta lajien biologiasta on liian vähäinen tietämys. Nykyisen laskettelurinteen ala-osaan esiintyy erittäin uhanalainen, erityisesti suojeltava viherhäiverusokas. Helsingin yliopiston sienityöryhmän täydentävän lausunnon (9.5.2017) mukaan sen, sekä alueella esiintyvän silmälläpidettävän sinikääpiörusokkaan ja *Entoloma cuspidiferum* –lajin ainoat tunnetut kasvupaikat Suomessa ovat Antikkalan rinteellä. Rinteessä esiintyy myös vaarantunut hakamaatuhkelo. Natura-tarvearviointia ja luontovaikutuksia koskevan selvityksen mukaan hakamaatuhkelon kasvupaikat rinteessä ovat sellaisella kostealla niityllä, jossa kosteusolosuhteet muuttuvat selvästi, minkä vuoksi laji voi taantua tai jopa hävitä.

Hakijan vuonna 2019 toimittaman karttaliitteen mukaan viherhäiverusokasta on havaittu kahdessa kohdassa rinteiden keskivaiheilla. Vaikka asiakirjojen mukaan lumetus ei muuta merkittävästi lajin kasvupaikkaolosuhteita, on olemassa vähäinen riski, että laji häviää. Riski liittyy lumetusveden ravinnepitoisuudesta mahdollisesti aiheutuvaan rinteiden ravintason muutokseen, joka saattaisi olla sienelle epäedullinen. Rehevöitymisellä on negatiivinen vaikutus muihinkin vaateliisiin niittysieniin ja voi johtaa niiden taantumiseen tai katoamiseen alueelta. Kasvillisuutta rehevöittäviä ravinteita ovat muun muassa typpi

ja fosfori. Kuopion kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen laskelman perusteella Antikkalan rinteeseen joutuisi lumetusveden mukana noin 14 kg typpeä vuodessa, mikä tarkoittaa typpikuorman kaksinkertaistumista nykyisestä. Vuotuinen fosforilisäys olisi noin 0,5 kg, mutta sen suhteellista määrää on maan viljavuustietojen puuttuessa vaikea arvioida. Ravinnelisäys on peräisin suoraan lammen vedestä, koska lumetusveteen ei hakijan mukaan lisätä ravinteita. Kuopion kaupungin alueellisten ympäristöpalvelujen 27.8.2019 päivätyn lausunnon mukaan Iso-Valkeisen veden typen ja fosforin pitoisuudet ovat olleet viime vuosina laskusuunnassa ja vuosina 2017–2019 pohjanläheisen vesikerroksen typpipitoisuus oli noin 550 µg/l ja fosforipitoisuus 18 µg/l, kun ne vuosina 2014–2016 olivat vastaavasti 795 µg/l ja 24 µg/l.

Hankkeen toteuttamiseksi on Antikkalan rinteän profiilia rinteän alaosassa muokattava. Asiakirjoista saadun tiedon mukaan muokattavalla alueella esiintyy silmälläpidettävä ke-toneilikka sekä sienilajeista silmälläpidettävät himmihiippo, savuvahakas ja kekovahakas, vaarantunut hakamaatuhkelo sekä puutteellisesti tunnettu suruhiippo. Sienityöryhmän lausunnossa (15.3.2017) ja täydentävässä lausunnossa (9.5.2017) on tuotu esiin, että kaikkia Antikkalan rinteän arvokkaiden sienten esiintymiä ja esiintymien laajuutta ei tiedetä tarkasti. Sienten elinalue on esiintymispisteitä laajempi, koska sienirihmasto elää tietyllä elinympäristötyypillä, esimerkiksi koko rinnekedon alueella. On mahdollista, että maan muokkauksella heikennetään uhanalaisten sienten kasvuympäristöjä ja niiden esiintymistä. Rihmastojen rikkoontuminen ja rinteän eroosion lisääntyminen heikentävät lajien esiintymisen mahdollisuutta. Hankkeesta aiheutuvana haittana asiakirjoista saadun selvityksen perusteella on lisäksi, että osa alueella potentiaalisesti esiintyvistä sienilajeista tai lajien esiintymispaikoista menetetään muokattavalta rinteän osalta.

Intressivertailu

Edellä esitettyjä hankkeesta aiheutuvia riskejä harvinaisille lajeille on pidettävä yleisen edun kannalta merkittävänä haittana. Vaasan hallinto-oikeus on myös päätöksessään 22.2.2019 nro 19/0032/2 lausunut, että veden ottamisesta aiheutuva mahdollinen välillinen haittavaikutus rinnealueen uhanalaisten sienten ja kasvilajien esiintymiseen voidaan ottaa huomioon yleiselle edulle koituvana menetyksenä. Luonnonsuojelulain 47 §:n mukaan erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty. Kiellon voimaan tuleminen edellyttäisi esiintymispaikan rajojen määrittelyä ELY-keskuksen päätöksellä, mutta Pohjois-Savon ELY-keskus on lausunnossaan 23.5.2017 katsonut, että erityisesti suojeltavan lajin rajauspäättös ei toisi lisäarvoa lajin suojelulle. ELY-keskus on myös arvioinut, että lumetuksella ei todennäköisesti ole merkittävää vaikutusta Antikkalan nykyisen rinteän sienistön.

Haittojen ehkäisemiseksi hakija on 29.6.2017 päivätyssä selityksessään ilmoittanut olevansa valmis toteuttamaan harvinaisten lajien, hajuheinäesiintymän ja uhanalaisten sienien seurantaan, teettämään rinteän viljavuustutkimukset sekä suorittamaan rinnealueella säännölliset niittotoimet ja niittojätteen keräyksen maan ravinnepitoisuuden nousun ehkäisemiseksi. Hakija on myös 14.11.2019 antamassaan täydennyksessä esittänyt, että alueella, jossa rinteän profiilia muokataan, pintamaat siirretään välivarastointialueelle ja levitetään takaisin maaleikkausten jälkeen profiloidulle alueelle. Mikäli pintaa poistetaan mahdollisimman suurina paakkuina, on sienirihmaston säilyminen tuottavana mahdollista. Aluehallintovirastolla ei ole toimivaltaa määrätä rinteessä tehtävistä rakennustoista.

Hankkeesta aiheutuvia haittoja arvioitaessa on myös otettava huomioon, että vaikka laskettelutoiminnalla sinänsä ei liene vaikutusta sienirihmaston ilmaantumiseen alueelle, on laskettelutoiminnan vuoksi niittynä pidetty rinne edesauttanut niittysienille soveltuvien elinolosuhteiden syntymistä tai ainakin ylläpitänyt alueella niittysienille edullisia olosuhteita. Myös Vaasan hallinto-oikeus on päätöksessään katsonut, että intressivertailussa yleiselle edulle koituvana hyötynä on otettava huomioon rinnealueen niittysienien esiintymisalueiden säilyminen laskettelutoiminnan jatkumisen ansiosta. Mikäli toiminta alueella ei jatku, eikä aluetta muutenkaan ylläpidetä niittynä, on todennäköistä, että rinnealueen kasvillisuus muuttuu sukkession seurauksena, jolloin uhanalaisten sienilajien elinolosuhteet huononevat. Sen vuoksi hankkeen merkittävänä hyötynä yleiselle edulle on pidettävä sitä, että laskettelutoiminnan jatkuminen varmistaa rinteen niittynä säilymisen ja siten ylläpitää yhtä niittysienien kasvuedellytystä alueella.

Kun otetaan huomioon muut edellä esitetyt hankkeesta yleiselle edulle koituvat menetykset, niiden todennäköisyys ja menetysten lieventämiseksi hakijan esittämät toimenpiteet, yksityiselle edulle koituva taloudellinen hyöty sekä hankkeesta yleiselle edulle koituvat hyödyt, on hankkeesta yleisille ja yksityisille eduille saatava hyöty huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Muut luvan myöntämisen edellytykset

Hakija omistaa hanketta varten tarvittavat maa- ja vesialueet. Hanke ei ole voimassa olevien asema- ja yleiskaavojen vastainen.

Hankkeen toteuttaminen ei merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkostoon kuuluvan Puijon (FI0600001) niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on sisällytetty verkostoon.

Vuoksen vesienhoitoalueeseen kuuluvaa Iso-Valkeista ei ole luokiteltu vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain mukaisesti eikä sen katsota muodostavan itsenäistä vesimuodostumaa. Hanke ei vaikuta haitallisesti Vuoksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa vuosiksi 2016–2021 asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen.

Tarkkailumääräykset

Iso-Valkeinen ei ole vesienhoitolain mukaan luokiteltu vesimuodostuma eikä hankkeella ole vaikutusta Kallaveden tilaan. Määräykset on annettu Iso-Valkeiseen kohdistuvien vaikutusten ja lumetuksen maa-alueelle kohdistuvien vaikutusten tarkkailemiseksi.

Sovelletut säännökset

Vesilain (587/2011) 2 luvun 7 § ja 9 §, 3 luvun 4–8 §, 10–11 § ja 18 §, 4 luvun 6 §
Luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §

LAUSUNTOIHIN JA MUISTUTUKSIIN VASTAAMINEN

Vastauksena kasvi- ja sienitarkkailusta esitettyihin vaatimuksiin aluehallintovirasto toteaa, että sienien itiöemien esiintymiseen vaikuttavat monet seikat. Siten tarkkailulla

saatavien tulosten yhteys lumetukseen olisi vaikeasti tulkittavissa. Yksiselitteisemmin muutokset kasvuolosuhteissa voidaan todeta rinteen maaperän ja lumetusveden ravinnepitoisuuksien tarkkailutulosten perusteella. Muutoin aluehallintovirasto on ottanut annetut lausunnot ja muistutukset huomioon lupamääräyksistä ja perusteluista ilmenevällä tavalla.

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 2 330 euroa.

Lasku lähetetään myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Maksu määräytyy aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2019 ja 2020 annetun valtioneuvoston asetuksen (1244/2018) mukaisesti. Asetuksen liitteenä olevan maksutaulukon mukaan veden ottamista koskevan hakemusasian käsittelystä perittävän maksun suuruus on 2 390 euroa. Taulukon alakohdan 4 mukaisesti, jos taulukon mukainen maksu olisi luvan käsittelyn vaatiman työmäärän perusteella kohtuuttoman alhainen, asian käsittelystä peritään maksu, jonka suuruus on 60 euroa/h. Asian käsittelyyn kulu- nut aika on 75 tuntia. Käsittelymaksusta on vähennetty aiemman käsittelyn yhteydessä maksettu käsittelymaksu 2 170 euroa.

TIEDOTTAMINEN

Päätös Hakija
Kuopion kaupunki
Kuopion kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Ympäristö ja luonnonvarat -vastualue
Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Järvi-Suomen kalatalouspalvelut Suomen ympäristökeskus

Päätöksestä tiedottaminen

Ilmoitus päätöksestä lähetetään niille, joille hakemuksesta on annettu erikseen tieto, sekä niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa.

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen aluehallintovirastojen verkkosivuilla (<http://avi.fi/lupatietopalvelu>). Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Kuopion kaupungin verkkosivuilla.

Päätöstä koskeva ilmoitus julkaistaan Savon Sanomat -nimisessä lehdessä.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Liite	Valitusosoitus
-------	----------------

ASIAN KÄSITTELIJÄT

Asian ovat ratkaisseet Ympäristöneuvos Riitta Ikäheimo ja Johtaja Johanna Ahonen (esittelijä).

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

VALITUSOSOITUS

LIITE

Valitusviranomainen	Itä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta . Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.												
Valitusaika	Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen tiedoksisaannista sitä määräaikaan lukematta. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7.) päivänä päätöksen julkaisemisajankohdasta. Valitusaika päättyy 9.4.2020 .												
Valitusoikeus	Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.												
Valituksen sisältö	Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava - päätös, johon haetaan muutosta - valittajan nimi, kotikunta ja mihin valitusoikeus perustuu - postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (<i>mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle</i>) - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta - mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi - perusteet, joilla muutosta vaaditaan - valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)												
Valituksen liitteet	Valituskirjelmään on liitettävä - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle - mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta												
Valituksen toimittaminen	Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle. Valituksen voi tehdä hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.												
Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamon yhteystiedot	<table><tr><td>käyntiosoite:</td><td>Korsholmanpuistikko 43, 4. krs</td></tr><tr><td>postiosoite:</td><td>PL 204, 65101 Vaasa</td></tr><tr><td>puhelin:</td><td>029 56 42780</td></tr><tr><td>faksi:</td><td>029 56 42760</td></tr><tr><td>sähköposti:</td><td>vaasa.hao@oikeus.fi</td></tr><tr><td>aukioloaika:</td><td>klo 8–16.15</td></tr></table>	käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs	postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa	puhelin:	029 56 42780	faksi:	029 56 42760	sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi	aukioloaika:	klo 8–16.15
käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs												
postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa												
puhelin:	029 56 42780												
faksi:	029 56 42760												
sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi												
aukioloaika:	klo 8–16.15												
Oikeudenkäyntimaksu	Vaasan hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 260 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään, mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.												

Tämä asiakirja ISAVI/2904/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ISAVI/2904/2019 har godkänts elektroniskt

Esittelevä ratkaisija Ahonen Johanna 27.02.2020 08:34

Tarkastava ratkaisija Ikäheimo Riitta 27.02.2020 08:56